

Notitie

Vrijwillige inzet in Velsen 2014-2017

Door het college aan de gemeenteraad aangeboden op 10 december 2013.

Afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling
kbruijns@velsen.nl

Dudokplein 1
1971 EN Velsen
(0255) 567568

Inhoudsopgave

<u>2. Visie.....</u>	<u>6</u>
<u>3. Huidig beleid.....</u>	<u>9</u>
<u>Gemeentebreed beleid en ontwikkeling.....</u>	<u>9</u>
<u>Wmo.....</u>	<u>9</u>
<u>Subsidiebeleid.....</u>	<u>11</u>
<u>Wijkgerichte dienstverlening.....</u>	<u>11</u>
<u>Werk en inkomen.....</u>	<u>11</u>
<u>Integraal Veiligheidsbeleid.....</u>	<u>11</u>
<u>4. Vrijwillige inzet in Velsen: vijf thema's.....</u>	<u>12</u>
<u>Thema 1: Vrijwillige inzet voor kwetsbare burgers.....</u>	<u>12</u>
<u>Thema 2: Vrijwillige inzet door kwetsbare burgers.....</u>	<u>13</u>
<u>Thema 3: Versterken van vrijwilligers en het verenigingsleven.....</u>	<u>14</u>
<u>Thema 4: Stimuleren van wijkinitiatieven.....</u>	<u>15</u>
<u>Thema 5: Promoten en stimuleren van actief burgerschap.....</u>	<u>15</u>
<u>5. Financiële kader en verantwoording.....</u>	<u>17</u>
<u>Financiering.....</u>	<u>17</u>
<u>Bijlage 1 Uitwerking thema's</u>	<u>19</u>
<u>Thema 1: Vrijwillige inzet voor kwetsbare burgers.....</u>	<u>19</u>
<u>Thema 2: Vrijwillige inzet door kwetsbare burgers.....</u>	<u>19</u>
<u>Thema 3: Versterken van vrijwilligers en het verenigingsleven.....</u>	<u>20</u>
<u>Thema 4: Stimuleren van wijkinitiatieven.....</u>	<u>21</u>
<u>Thema 5: Promoten en stimuleren van actief burgerschap.....</u>	<u>21</u>

1. Inleiding

Aanleiding

De Velsense vrijwilligers zijn belangrijk en onmisbaar. Zeker nu de vrijwilligerssector verandert. Want door belangrijke ontwikkelingen binnen het sociale domein verandert het spel van vraag en aanbod in de vrijwilligerssector de komende jaren. Omdat van kwetsbare mensen wordt verwacht dat zij langer thuis blijven wonen, is de verwachting dat de vraag naar vrijwillige inzet op het gebied van zorg toeneemt. De gemeente stimuleert de toenemende vraag naar vrijwilligers. Dat is een logisch gevolg van de landelijke ontwikkelingen waardoor gemeenten nieuwe en gewijzigde taken en verantwoordelijkheden krijgen. Het betreft drie grote decentralisaties, namelijk de implementatie van de Participatiewet (huidige Wet Werken naar Vermogen), de overheveling van taken vanuit de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ) naar de Wet maatschappelijke ondersteuning (hierna: Wmo), en de verschuiving van de verantwoordelijkheid voor Jeugdzorg van het rijk naar gemeenten (Wet Jeugdhulp).

Een belangrijke doelstelling van de invoering van de Wmo; de drie decentralisaties en extramuralisering, is dat mensen langer thuis blijven wonen. De zelfredzaamheid van de kwetsbare burgers wordt steeds belangrijker. De kwetsbaarheid van burgers kan te maken hebben met een combinatie van omstandigheden op persoonlijk, sociaal en/of maatschappelijk vlak:

- Kwetsbare mensen zijn door hun functiebeperkingen persoonlijk kwetsbaar in hun zelfstandigheid en zelfredzaamheid;
- Het ontbreekt kwetsbare mensen aan een stevig hulpnetwerk waardoor ze sociaal kwetsbaar zijn;

Kwetsbare mensen hebben over het algemeen genomen moeite hun weg in de maatschappij te vinden en mee te doen. Dat maakt hen maatschappelijk kwetsbaar. Toch wordt van kwetsbare burgers steeds meer verwacht dat zij voor hun probleem zo veel mogelijk eerst zelf een oplossing zoeken. Bijvoorbeeld met behulp van familie, vrienden, burens en bekenden.

De groeiende vraag naar vrijwilligers geeft zowel kansen als knelpunten. Positief is dat steeds meer mensen met een groot sociaal kapitaal met pensioen gaan. En zijn er steeds meer bedrijven geïnteresseerd een bijdrage te leveren aan de samenleving. Echter, door de voortschrijdende individualisering is het voor verenigingen en stichtingen nog niet zo eenvoudig vrijwilligers te vinden. Hier ligt een uitdaging voor betrokken spelers in het veld.

Door de eerder genoemde grote veranderingen zal ook het samenspel tussen vrijwilligersorganisaties en professionele zorgaanbieders veranderen. Van vrijwilligersorganisaties wordt steeds meer verwacht, en tegelijkertijd kunnen zij dat niet zonder inzet en ondersteuning van de professionals. Een samenwerking wordt dus steeds belangrijker, waardoor organisaties elkaar ook kunnen versterken. Immers, diverse organisaties komen bij kwetsbare mensen thuis en zien en horen achter de voordeur of er behoefte is aan ondersteuning. Door deze belangrijke informatie te delen met anderen, kan de juiste expertise geleverd worden. Om de kwaliteit te borgen zijn de professionals onmisbaar. Het is niet realistisch te denken dat vrijwilligers zonder professionele ondersteuning de toenemende vraag en aanbod rondom kwetsbare mensen volledig zelfstandig kunnen coördineren en uitvoeren.

Deze notitie geeft een integraal overzicht van de beleidsterreinen waarin vrijwillige inzet een rol speelt. Daarnaast is deze notitie bedoeld als beleidskader waarin speerpunten en beleidsinstrumenten worden geformuleerd.

Afbakening

Vrijwilligerswerk, vrijwillige inzet, informele zorg (bijvoorbeeld mantelzorg, burenen-, familie- en vriendendiensten), actief burgerschap, burgerparticipatie en wijkinitiatieven zijn onderwerpen die met elkaar samenhangen. De definitie van vrijwilligerswerk is “werk dat in enig georganiseerd verband, onverplicht en onbetaald wordt verricht”. Deze definitie sluit tijdelijke en spontane vrijwilligersverbanden, zoals sociale activering en activiteiten voor de samenleving waar een kleine ‘extra’ vergoeding tegenoverstaat, uit. Daarom wordt in deze notitie zoveel mogelijk de term vrijwillige inzet gebruikt in plaats van vrijwilligerswerk.

Bij de inrichting van het “huis van de Wmo” koos gemeente Velsen er voor het beleid op het gebied van mantelzorgondersteuning onder te brengen in de kadernotitie “Integrale informatie, advies en cliëntondersteuning”. Ook het onderwerp “zorgvrijwilligers” maakt onderdeel uit van die kadernota en wordt dus niet meegenomen in voorliggende nota.

Van burgers wordt dus steeds meer participatie in de samenleving verwacht. Tegelijkertijd zien we dat burgers ook steeds meer participeren in het gemeentelijk beleidsproces. In dat geval spreken wij van burgerparticipatie. Bij burgerparticipatie gaat het om participatie bij bijvoorbeeld beleidsvoorbereiding en het inbrengen van burgerinitiatieven. De nota *We houden contact* beschrijft het beleidskader voor inspraak en samenspraak. Burgerparticipatie valt dus buiten de reikwijdte van dit document.

Proces

In de raadssessie op 12 september 2013 is de startnotitie ter voorbereiding op voorliggende notitie besproken. De reacties zijn zo veel mogelijk verwerkt in deze notitie. Daarnaast zijn diverse actoren in het werkveld betrokken. Zo zijn er verschillende gesprekken en bijeenkomsten gehouden met of in aanwezigheid van de Wmo-raad, de Velsense wijkplatforms, Stichting Welzijn Velsen, Socius, Zorgbalans, de Lokaal Samenwerkende Bonden van Ouderen, het Rode Kruis, Nationale Vereniging de Zonnebloem, Stichting OIG-IHD, de Kerken en Stichting Vluchtelingenwerk. Ook zijn de resultaten uit de raadssessie over de lokale seniorenagenda op 4 april 2013, meegenomen in de uitwerking van deze notitie.

De inbreng van de diverse belanghebbenden is belangrijk geweest voor de totstandkoming van deze notitie. Gemeente Velsen wil dan ook graag met deze partners in gesprek blijven, met aandacht voor samenwerking en het inspireren en enthousiasmeren van elkaar.

Leeswijzer

Na de inleiding over de Wmo en vrijwillige inzet leest u in paragraaf 2 de visie van gemeente Velsen over vrijwillige inzet en de rol die zowel de gemeente als de samenleving hebben ten aanzien van dit onderwerp. Verder wordt in paragraaf 3 beschreven welke plaats deze notitie inneemt ten opzichte van eerder verschenen notities over de Wmo.

Deze notitie is opgezet in vijf thema's die centraal staan op het gebied van vrijwillige inzet. In paragraaf 4 werken wij de thema's uit. Paragraaf 5 sluit af met een financiële paragraaf waarin de indicatoren en de wijze van verantwoording aan de orde komen.

Tenslotte geeft bijlage 1 een overzicht van de vijf thema's. Daarin is aangegeven om welke interventies en beleidskaders het gaat en hoe de thema's uitgevoerd kunnen worden.

2. Visie

Doelstellingen vrijwillige inzet

De begrippen “vrijwillige inzet” en “actief burgerschap” zijn nauw met elkaar verbonden en richten zich op een drietal doelen:

- het bevorderen van de participatie van burgers;
- een bijdrage leveren aan meer sociale samenhang;
- het zo optimaal mogelijk benutten van het sociaal kapitaal in Velsen.

Kwetsbare mensen

Mensen met een lichamelijke handicap, een psychiatrische achtergrond of gezondheidsproblemen worden vaak belemmerd in hun zelfredzaamheid. Deze groep kwetsbare mensen hebben in veel gevallen ondersteuning nodig zodat hun eigen kracht wordt benadrukt en zij kunnen participeren in de samenleving. Maar kwetsbaarheid heeft niet altijd direct met de gezondheid van mensen te maken. Het kan bijvoorbeeld ook voortkomen uit de financiële situaties waarin mensen verkeren of de eenzaamheid of andere emotionele waarden die zij ervaren. Belangrijkste uitgangspunt is dat het gaat om mensen die ondersteuning van anderen nodig hebben om te kunnen participeren in de maatschappij.

Zelfredzaamheid

Steeds vaker wordt gesproken van zelfredzaamheid, en door de invoering van de Wmo wordt dit thema steeds belangrijker. Zelfredzaamheid is het vermogen van mensen om voor zichzelf te zorgen. Sommige mensen doen dit volledig zelfstandig en anderen zijn daartoe in staat indien zij ondersteuning van anderen krijgen.

Vrijwillig of verplichting

Door de ontwikkelingen rondom vrijwillige inzet is het nog niet zo eenvoudig een definitie te bepalen. De meest gangbare definitie van vrijwilligers werk is “werk dat in enig georganiseerd verband, onverplicht en onbetaald wordt verricht ten behoeve van anderen en/of de samenleving”. Maar deze definitie sluit niet meer aan op de huidige situatie. Immers, vrijwillige inzet op buurtniveau wordt steeds belangrijker. Steeds vaker is er geen sprake van vrijblijvendheid en wordt vrijwilligerswerk in toenemende mate gezien als tegenprestatie bij uitkeringen. Dé definitie van vrijwillige inzet is dus nog niet zo eenvoudig.

Intrinsieke motivatie

Gemeente Velsen vindt de intrinsieke motivatie van vrijwilligers belangrijk. Immers, mensen die plezier hebben in en voldoening halen uit vrijwillige inzet, zijn heel waardevol als vrijwilliger. Gemeente Velsen wil mensen dan ook motiveren om vrijwillige inzet als “leuk” te ervaren. Daarnaast is het van belang om mensen in te laten zien dat vrijwillige inzet kan leiden tot zingeving en het vergroten van de sociale contacten.

Participatie

Gemeente Velsen wil de participatie van Velsenaren bevorderen. Vanuit de Wmo krijgen gemeenten de volgende taak: “*Het maken van samenhangend lokaal beleid om participatie van alle burgers mogelijk te maken en te bevorderen, uitgevoerd dicht bij de burger door een daarvoor goed toegeruste gemeente*”. Een belangrijke vorm van participatie is vrijwillige inzet. Vrijwillige inzet in de samenleving draagt bij aan het verbreden van het sociale netwerk van mensen en geeft mensen een zinvolle dagbesteding. Uiteindelijk is het de bedoeling dat alle Velsenaren meedraaien in de Velsense samenleving.

Sociale samenhang

Gemeente Velsen wil een bijdrage leveren aan het verbeteren van de sociale samenhang. De sociale samenhang is bepalend voor het leefklimaat in wijken en buurten. Goede contacten in de buurt dragen ertoe bij dat mensen het prettig vinden om er te wonen en er zich veilig voelen. Voor kwetsbare bewoners voorkomt sociale samenhang eenzaamheid en sociaal isolement. Voldoende hulp, niet alleen van professionals maar juist ook van het omringende sociale netwerk, betekent dat mensen langer zelfstandig thuis kunnen blijven wonen. Vrijwilligers en mantelzorgers leveren hieraan een belangrijke bijdrage (te denken valt aan maatjes, buddy's en zorgvrijwilligers).

Verenigingen leveren een belangrijke bijdrage aan de sociale samenhang in de buurt. Het organiseren van bijeenkomsten in bijvoorbeeld buurthuizen biedt burgers de mogelijkheid hun sociaal kapitaal te vergroten, contacten te leggen met buurt- en lotgenoten. Door georganiseerde activiteiten kunnen burgers zich gezamenlijk ontspannen en bijvoorbeeld een gezamenlijk passie uitoefenen.

Er is geen twijfel over mogelijk dat vrijwilligers voor verenigingen en buurthuizen heel belangrijk zijn. Zonder de inzet van vrijwilligers zou Velsen geen bloeiend verenigingsleven (civil society) hebben!

Sociaal kapitaal

Gemeente Velsen wil het sociaal kapitaal in Velsen zo goed mogelijk benutten. Onder sociaal kapitaal verstaan wij in deze nota: "de sociale netwerken waarvan mensen deel uitmaken, en de normen en het vertrouwen die zij op basis hiervan ontwikkelen - bijvoorbeeld binnen een buurt, wijk of vereniging - waardoor zij in staat zijn (publieke) doelen na te streven en hulp te vragen bij het zoeken naar oplossingen voor (gezamenlijk) ervaren problemen". Om dit te bereiken zijn gedeelde normen nodig: regels en omgangsvormen waarover mensen het onderling eens zijn. Deze normen worden op natuurlijke wijze gecreëerd wanneer mensen met elkaar samenwerken (bijvoorbeeld binnen het vrijwilligerswerk). De gemeente legt deze normen niet op aan burgers. Wel kan de gemeente van onderaf een discussie faciliteren over: wat ons bindt, wat burgers voor elkaar kunnen betekenen en hoe wij in Velsen met elkaar willen omgaan. Een brede discussie is noodzakelijk vanwege een veranderende rol van de overheid. De stadslezing die Prof. Evelien Tonkes in 2011 gaf over "actief burgerschap" is hiervan een voorbeeld. Door een terugtrekkende overheid wordt de laatste jaren een groter beroep gedaan op vrijwilligers en mantelzorgers. Ook kan gemeente Velsen over dit onderwerp een discussie op gang brengen door een burgerpanel te organiseren of stadsetiquette in het leven te roepen. De stadsetiquette in Rotterdam en de Goudse stadsregels kunnen hierbij als voorbeeld dienen. Daarbij zullen wij onszelf onder andere de volgende vragen moeten stellen: "hoe willen wij met elkaar omgaan? In hoeverre willen wij rekening met elkaar houden? Wat verwachten wij van elkaar?".

Tenslotte kunnen de sociale media een rol spelen bij het verbinden van mensen met gemeenschappelijke interesse. Wil actief burgerschap voor de maatschappij effectief zijn, dan zal het daaraan moeten appelleren en daarin aantrekkelijk zijn voor burgers.

Formele of informele zorg

Informele zorg verwijst naar zorg en ondersteuning die wordt verleend door mantelzorgers, familieleden, buren, vrienden en vrijwilligers aan mensen die zorg en ondersteuning nodig hebben, zonder daarvoor aanspraak te maken op betaling van loon. Naast de informele zorg staat de formele zorg. Formele zorg verwijst naar al diegenen die beroepsmatig in de zorg werkzaam zijn. Dat kunnen zorgverleners zijn, maar ook medewerkers van ondersteunende afdelingen en managers. Soms wordt ook de benaming professionele zorg gebruikt waarbij het voornamelijk gaat om de beroepskrachten die zorg verlenen.

Informele zorg kan verschillende vormen aannemen: zorgvrijwilligers, buren en vrienden die informele hulp bieden en mantelzorgers:

- *Zorgvrijwilligers* verlenen in georganiseerd verband zorg aan mensen in kwetsbare situaties. Vaak doen zorgvrijwilligers dit soort werk binnen hun eigen wijk of dorp.
- *Buren en vrienden* verlenen informele hulp en diensten aan mensen die dicht bij elkaar wonen, buiten enig organisatorisch verband om.
- *Mantelzorgers* verlenen de ondersteuning aan familie en naasten. Mantelzorgers beperken zich niet perse tot wijk- of dorpsniveau. Het mantelzorgbeleid is uitgewerkt in de *Kadernota integrale informatie, advies en cliëntondersteuning*.

Reflectie op de rol van samenleving en gemeente

Vrijwilligers hebben verschillende motieven om aan vrijwilligerswerk te doen: zoals het hebben van een zinvolle tijdsbesteding, het opdoen van ervaring en uitbreiding van sociale contacten. Uit onderzoek blijkt dat 36% van de Velsenaren deelneemt aan vrijwilligerswerk; een groei van 3% ten opzichte van het jaar ervoor. Van deze vrijwilligers is onder andere 35% actief bij een vereniging op het gebied van sport en recreatie, 14% bij een levensbeschouwelijke organisatie, 11% op het gebied van cultuur en 6% bij een ideële organisatie.

De vrijwilligers zetten zich in voor de vele verenigingen, scholen, zorginstellingen en andere organisaties die Velsen rijk is. Hieronder volgt een overzicht per sector:

Cultuur, kunst recreatie:	circa 85 organisaties
Sport:	circa 75 organisaties
Welzijn:	circa 40 organisaties
Gehandicapten:	circa 17 organisaties
Gezondheidszorg:	circa 10 organisaties
Dier natuur en milieu:	circa 10 organisaties
Ouderen:	circa 19 organisaties
Levensbeschouwing:	circa 19 organisaties

Circa 55 organisaties op het gebied van cultuur zijn bij de Culturele Stichting Velsers Gemeenschap aangesloten.

Zoals eerder in deze notitie aangegeven stimuleert de gemeente Velsen haar inwoners zo veel mogelijk om zich als vrijwilliger in te zetten voor de maatschappij. Echter, de rol van de gemeente is relatief klein. Het spel tussen vraag en aanbod van vrijwilligerswerk ligt vooral bij de organisaties en mensen zelf. Veel verenigingen zijn in staat zelfstandig vrijwilligers te werven. Daarnaast vinden Velsenaren die zich als vrijwilliger willen inzetten, vaak zelf vrijwilligerswerk. Een ander deel van de Velsense vrijwilligers heeft dit werk gevonden via het Service Centrum Vrijwilligerswerk.

Waar vraag en aanbod elkaar niet vanzelfsprekend vinden heeft de gemeente wel degelijk een rol. Vooral bij kleine verenigingen is dit het geval. Gemeente Velsen kan deze organisaties ondersteunen door bijvoorbeeld samenwerking te faciliteren, advies te geven en deskundigheidsbevordering aan te bieden. Omdat hierbij sprake is van maatwerk, zal per situatie gekeken moeten worden naar de mogelijkheden.

Gemeente Velsen vindt het belangrijk haar waardering ten aanzien van vrijwillige inzet uit te spreken. Wij zijn immers trots op de grote hoeveelheid Velsense vrijwilligers en de inzet die zij tonen. Daar moeten wij met elkaar zuinig op zijn. Gemeente Velsen heeft daarin een belangrijke rol. Het enthousiasmeren en mobiliseren van zowel georganiseerde als ongeorganiseerde vrijwilligers is hierbij een speerpunt.

3. Huidig beleid

Het onderwerp “vrijwillige inzet” loopt als een rode draad door het gemeentelijk beleid en heeft een prominente plaats in diverse notities. Vrijwillige inzet is immers een belangrijk onderdeel van de drie decentralisaties in het sociale domein. Wat is er op het gebied van vrijwillige inzet al vastgesteld?

Gemeentebreed beleid en ontwikkeling

In de *Visie op Velsen 2025* en de nota *Wmo-Visie (2012-2015)* benadrukt de gemeente de eigen kracht van burgers en de rol van burgers bij het bevorderen van de sociale cohesie. In het Collegeprogramma 2010-2014 “Vertrouwen in de kracht van Velsen” heeft het college aangegeven aan de slag willen te gaan met het thema “actief burgerschap”. Daarbij doet zij het beroep op de eigen verantwoordelijkheid van burgers en organisaties in onze straten, buurten en wijken.

Vanuit de drie decentralisaties in het sociale domein wordt momenteel beleid ontwikkeld op het gebied van vrijwillige inzet en actief burgerschap. Zo vindt er binnen de AWBZ een pilot plaats waarbij gekeken wordt hoe de eigen kracht van mensen en hun sociale netwerken versterkt kunnen worden. Op het gebied van de nieuwe Participatiewet wordt op dit moment beleid ontwikkeld over een tegenprestatie die van uitkeringsgerechtigden gevraagd mag worden.

Wmo

De Wet maatschappelijke ondersteuning is in 2006 ingevoerd en heeft als kerntaak: *‘Samenhangend lokaal beleid om participatie van alle burgers mogelijk te maken en te bevorderen, uitgevoerd dicht bij de burger door een daarvoor goed toegeruste gemeente.’*

Met *Samen aan de slag: Visie op maatschappelijke ondersteuning in Velsen (2012-2015)* heeft de gemeenteraad de hoofdlijnen van het beleid voor de tweede beleidstermijn na de invoering vastgelegd. Op het gebied van vrijwilligerswerk zijn in dit document de volgende doelstellingen geformuleerd:

1. Het ondersteuningsaanbod voor vrijwilligers en maatschappelijke organisaties meer vraaggericht in te zetten. Vraag en aanbod worden beter op elkaar afgestemd;
2. Het Servicecentrum vrijwilligerswerk gaat zich meer bezighouden met het bevorderen van vrijwilligerswerk onder specifieke doelgroepen: allochtonen, zorgvrijwilligers, re-integratievrijwilligers, jonge vrijwilligers en senioren;
3. Inwoners van Velsen worden beter bekend met de mogelijkheden van het indienen van wijkinitiatieven;
4. Sterke sportverenigingen met een gericht vrijwilligersbeleid. Deze doelstelling komt ook terug in de Sportagenda 2013-2016.

In genoemde Visie is de keuze gemaakt om het domein van de Wmo voor te stellen als een huis met een dak met daaronder 7 verschillende kamers. Eén van de kamers is Leefbaarheid, sociale cohesie en vrijwillige inzet. Als uitwerking van deze kamer heeft de gemeenteraad op 22 november 2012 de nota *Welzijn Nieuwe Stijl* vastgesteld. De notitie *Vrijwillige inzet in Velsen* sluit aan op deze nota.

Kamer 1: Informatie, advies en cliëntondersteuning

Het onderwerp mantelzorgondersteuning maakt deel uit van de nota Integrale informatie, advies en cliëntondersteuning. De ondersteuning heeft ten doel om knelpunten en overbelasting te voorkomen. Zorgvrijwilligers, maatjes etc. kunnen hierin ondersteund worden.

Kamer 2: Jeugd

In de Kadernota Jeugd en Onderwijsbeleid (2012-2016) staat talentontwikkeling van jongeren centraal. De nota kent een tweetal doelstellingen die te maken hebben met vrijwillige inzet:

- Het bevorderen van de maatschappelijke betrokkenheid van jongeren via vrijwilligerswerk binnen het verenigingsleven;
- Het kweken van verantwoordelijkheidsgevoel onder kinderen/jeugdigen om de eigen leefomgeving te verbeteren.

Kamer 3: Leefbaarheid, sociale cohesie en vrijwillige inzet

De Nota *Welzijn Nieuwe Stijl* kent een faciliterende rol toe aan de gemeente op het gebied van het bevorderen van vrijwilligerswerk en het voorkomen van overbelasting. De nota is er op gericht om de werkelijke potentie van de Wmo te benutten door te stimuleren, inspireren en concrete handreikingen te bieden. In de nota zijn twee specifieke doelstellingen genoemd waar het gaat om vrijwilligerswerk en vrijwilligersorganisaties:

- Resultaatgerichte, flexibele ondersteuning van (groepen) vrijwilligers bij het (doen) organiseren en uitvoeren van publiek toegankelijke activiteiten in de buurtaccommodaties;
- Resultaatgerichte, flexibele ondersteuning van vrijwilligers in de wijk bij wijkinitiatieven op basis van wijkanalyses. Bijvoorbeeld via buurtcontact en buurtbemiddeling.

Kamer 4: Individuele voorzieningen (De Kanteling)

De Startnotitie voor de Kanteling van de Wmo in Velsen "Op eigen kracht" doet een groter beroep op het sociale netwerk (vrienden, familie, burens etc.). Daarnaast noemt deze notitie de digitale en fysieke marktplaats die gemeente Haarlem ontwikkeld heeft voor onder andere informele zorg en burendiensten.

Kamer 5: Begeleiding voor mensen met een beperking (kamer 5)

In de Kadernota Van zorg naar participatie (decentralisatie begeleiding) zijn de volgende punten opgenomen:

- Binnen de Wmo zal begeleiding zich op het hele sociale steunsysteem richten: mantelzorger, vrijwilliger en professional vormen een netwerk rondom de cliënt.
- Vrijwilligersorganisaties, maatschappelijke organisaties en zorgaanbieders worden gestimuleerd om een netwerk te vormen en te komen tot nieuwe maatwerkarrangementen in de wijk;
- Begeleiding gaat zich richten op maatschappelijke participatie.

Kamer 6: Wonen voor mensen met een beperking

Eén van de doelen van de Woonvisie is burgers voldoende de kans bieden zo lang mogelijk zelfstandig te functioneren in, bij voorkeur (aangepaste) zelfstandige woningen of andere (beschermd) woonvormen. Het hebben van een sociaal steunsysteem draagt daar in belangrijke mate aan bij.

Subsidiebeleid

Het college heeft in 2012 subsidieregels vastgesteld voor kleine subsidies op het gebied van participatie en cultuur. Met kleine subsidies wordt een impuls gegeven aan het verenigingsleven en de daaraan verbonden vrijwilligers.

Wijkgerichte dienstverlening

In de notitie *Wijkgerichte dienstverlening in Velsen* wordt een beroep gedaan op vrijwillige inzet van de burgers ter bevordering van een schone, sociale, hele en veilige leefomgeving. In de begroting heeft de gemeenteraad een budget beschikbaar gesteld voor het stimuleren en belonen van (groepen) bewoners die zich in willen zetten voor hun eigen leefomgeving (wijkinitiatieven en wijkorganisaties). Veel wordt al gedaan in het kader van de wijkgerichte dienstverlening. Het Velsense generieke beleid op de gebieden sociaal, veilig en heel wordt in jaarlijkse wijkplannen vertaald. Wijkteams worden gestimuleerd initiatieven vanuit de wijk "op te halen" en met de beschikbaarstelling van een (beperkt) budget worden wijkinitiatieven gefaciliteerd. Actief burgerschap in de wijk vraagt ook om een andere houding van de gemeente. Als er in een wijk specifieke problemen of wensen zijn, heeft de gemeente vaak als eerste reactie regelend/ordenend op te treden. Vanuit de visie op actief burgerschap ligt het meer voor de hand in gesprek te gaan met de bewoners en andere stakeholders (en bij problemen eventueel de politie) om gezamenlijk tot een aanpak te komen waarin de regie van de bewoners centraal staat.

In 2011 heeft de raad een motie (M7.1 van 2011) ingediend om te bevorderen dat meer burgers worden benut in het groenbeheer. Daarvoor liep al een aantal initiatieven (adoptie boomspiegels, geveltuintjes, zwerfvuilprojecten). Hiervoor wordt beleid ontwikkeld.

Werk en inkomen

In de *Beleidsregels re-integratie (2012)* is opgenomen dat de gemeente aan uitkeringsgerechtigden met een onoverbrugbare afstand naar werk een sociaal activeringstraject aanbiedt. Sociale activering zal ertoe leiden dat de deelnemer zijn huis uit komt, mensen ziet en structureel deelneemt aan (groeps)activiteiten. De deelnemer leert daarnaast zelfstandig te werken en doet vrijwilligerswerkvaardigheden op waarmee de afstand tot werk kan worden verkleind.

Integraal Veiligheidsbeleid

De *Nota Integraal Veiligheidsbeleid* stelt ten doel om burgers via het wijkgericht werken actief te betrekken bij (de uitvoering van) het integrale veiligheidsbeleid. Door dichter bij, en samen met de bewoners te werken wordt de leefbaarheid van een wijk aangepakt. Zo hebben burgers een vanzelfsprekende rol bij het signaleren en preventie op het gebied van veiligheidsvraagstukken. In de aanpak ligt de bal echter hoofdzakelijk bij de professionals en de overheid, die immers niet voor niets het geweldsmonopolie heeft.

4. Vrijwillige inzet in Velsen: vijf thema's

Op basis van bestaande en eerder genoemde visie- en beleidsdocumenten wordt gedacht vanuit vijf thema's:

1. Vrijwillige inzet voor kwetsbare burgers;
2. Vrijwillige inzet door kwetsbare burgers;
3. Versterken en ondersteunen van de vrijwilligers en verenigingen;
4. Stimuleren van wijkinitiatieven;
5. Promoten en stimuleren van actief burgerschap.

Thema 1: Vrijwillige inzet voor kwetsbare burgers

Gemeente Velsen bevordert de vrijwillige inzet ten behoeve van kwetsbare burgers in Velsen.

In de komende jaren spelen er drie grote decentralisaties in het sociale domein. Van burgers wordt verwacht dat zij bij een probleem in eerste instantie en zo veel mogelijk een beroep doen op mensen in hun eigen omgeving. Bijvoorbeeld op familie, vrienden, buren en bekenden. Vrijwilligers spelen hierbij een steeds belangrijkere rol, want mensen die zich vrijwillig inzetten voor anderen vormen het sociale kapitaal van de samenleving. De verwachting is dat de komende jaren de vraag naar informele zorg zal toenemen.

Het Rode Kruis heeft eind 2012 een onderzoeksrapport uitgebracht waarin het belang van een goede afstemming tussen organisaties op het gebied van informele zorg en het hebben van een digitale sociale kaart wordt benadrukt. Gemeente Velsen wil de samenwerking tussen organisaties op het gebied van informele zorg bevorderen en faciliteren. Het opzetten van een vrijwilligersplatform draagt hieraan bij. Diverse vrijwilligersorganisaties en gemeente Velsen komen een aantal keren per jaar bij elkaar om actuele zaken met elkaar te bespreken en ideeën en initiatieven uit te wisselen. Samenwerking en elkaar versterken staat bij vrijwilligersplatform centraal.

Om er voor te zorgen dat kwetsbare mensen in Velsen langer thuis kunnen wonen is daarnaast een goede afstemming tussen informele en formele zorg noodzakelijk. Ter ondersteuning daarvan en in het kader van de *Kadernota Integrale informatie, advies en cliëntondersteuning* ontwikkelt gemeente Velsen, in samenspraak met het maatschappelijk middenveld, een digitale sociale kaart.

In Velsen is een breed aantal organisaties actief op het gebied van informele zorg:

- Verenigingen: het Rode Kruis, OIG-IHD, de Zonnebloem en Humanitas;
- Kerken en moskeeën;
- Welzijnsorganisaties: Socius (huisbezoeken aan ouderen, financiële administratie thuis), Stichting Welzijn Velsen (Wonenplustdiensten), Stichting Welzijn Beverwijk (Maatjesproject);
- Zorginstellingen en mantelzorginstellingen: Zorgbalans, Socius, Stichting Thuiszorg Gehandicapten etc..

Van alle vrijwilligers die in Velsen actief zijn, is 16% actief op het gebied van zorg en hulpverlening en 11% op het sociaal maatschappelijk gebied.

Thema 2: Vrijwillige inzet door kwetsbare burgers

Gemeente Velsen bevorderen de vrijwillige inzet door kwetsbare burgers in Velsen.

De nieuwe gemeentelijke taken en verantwoordelijkheden die de drie decentralisaties met zich meebrengt, richt zich voor een belangrijk deel op de ondersteuning én eigen inzet van kwetsbare mensen. Toch betekent dit niet dat kwetsbare mensen niet kunnen participeren in de samenleving. Kwetsbare mensen hebben immers net als mensen zonder beperking talenten en mogelijkheden die zij kunnen inzetten in een buurthuis, in de buurt of voor een vereniging. Kwetsbare mensen hebben daarvoor wel begeleiding nodig. Daarnaast moet de inzet door kwetsbare mensen gericht zijn op wat iemand wél kan en zal daardoor in mindere mate taakgericht zijn. Door de juiste vorm van vrijwilligerswerk aan te bieden en mensen daarbij te ondersteunen, kan vrijwilligerswerk voor deze doelgroep betekenen dat zij:

- en zinvolle dagbesteding en structuur in de dag hebben;
- hun (sociale) vaardigheden kunnen trainen;
- hun sociale netwerk kunnen vergroten.

Ook voor veel kwetsbare mensen is het niet vanzelfsprekend vrijwilligerswerk te doen. Dat betekent dat ook zij daarin gestimuleerd moeten worden om naar vermogen een bijdrage te leveren aan de samenleving. Dit thema heeft als doel de maatschappelijke participatie van kwetsbare groepen in de samenleving te bevorderen. Dat kan vanuit verschillende regelingen:

- A. stimuleren van participatie vanuit de Wmo (bijv. vrijwillige inzet in buurthuizen);
- B. sociale activering vanuit de bijstand of WW;
- C. begeleiden van kwetsbare burgers met een indicatie (AWBZ, vanaf 2015 vanuit de Wmo).

Ad A. Stimuleren van participatie vanuit de Wmo:

Binnen het kader van de Wmo nemen veel vrijwilligers met een kwetsbare achtergrond deel aan bijvoorbeeld het buurthuiswerk. De mate waarin deze kwetsbare burgers vrijwilligerswerk kunnen doen, hangt mede af van het aantal vacatures die verenigingen en stichtingen voor deze doelgroep hebben. De mate waarin buurthuizen en verenigingen kwetsbare vrijwilligers kunnen begeleiden hangt af van de draagkracht/capaciteit van deze organisaties. Ook in buurthuizen is het van belang dat er een goede “mix” bestaat van kwetsbare en niet-kwetsbare vrijwilligers. Een juiste balans hierin is zeker ook essentieel voor Service Centrum Vrijwilligerswerk zodat zij een interessant aanspreekpunt voor verenigingen kunnen zijn.

Ad B. Sociale activering

In de (toekomstige) Participatiewet is aan het college de bevoegdheid verleend een tegenprestatie aan uitkeringsgerechtigden te vragen.

De belangrijkste kenmerken van de tegenprestatie zijn (wat wel, wat niet):

- belanghebbende moet in staat zijn de werkzaamheden te verrichten (naar vermogen);
- maatwerk en mensgerichte inzet is uitgangspunt;
- duur en omvang van de werkzaamheden zijn beperkt;
- het gaat om additionele onbeloonde maatschappelijk nuttige activiteiten;
- geen re-integratie-instrument;
- mag geen werkaanvaarding of re-integratietraject in de weg staan.

Op dit moment worden de mogelijkheden voor deze tegenprestatie verkend. Deze verkenning richt zich in eerste instantie op cliënten met de grootste afstand tot de arbeidsmarkt. Daarnaast worden bijstandsgerechtigden met een grote afstand tot de arbeidsmarkt via het project “onbenutte kansen” geactiveerd. Dit overkoepelende project heeft eigen deelprojecten zoals een administratieproject in buurtcentrum De Spil, een zwerfvuilproject, groenproject de Schulpen in Velsen-Noord (samenwerking met ROADS), beweegproject en het kookproject. Tevens is dit project bedoeld om geschikte plaatsen bij vrijwilligersorganisaties, instellingen en bedrijven te vinden. En biedt het project cursussen aan.

Een ontwikkeling waar aandacht voor moet zijn, is de motivatie van mensen om zich als vrijwilliger in te zetten. Als de “verplichting” de overhand heeft, zijn mensen op een andere manier gemotiveerd bij het zoeken en behouden van vrijwilligerswerk. De intrinsieke motivatie van mensen is belangrijk om de vrijwillige inzet voort te zetten en niet af te haken zodra de “noodzaak” verdwenen is.

Ad C. Begeleiden van vrijwilligers met een indicatie

Vanaf 2015 zijn gemeenten verantwoordelijk voor de aanbesteding van begeleiding van mensen met een indicatie. De gemeenteraad heeft in juni 2012 de nota *Van zorg naar participatie* vastgesteld. Zoals de titel van de notitie stelt is het de bedoeling om de participatie van de nieuwe cliëntgroepen te bevorderen. Het stimuleren van vrijwillige inzet is hierbij een onderdeel. In het kader van de begeleiding die deze cliënten ontvangen, wordt onder meer ingestoken meer vrijwillige inzet, bijvoorbeeld als onderdeel van de dagbesteding.

Thema 3: Versterken van vrijwilligers en het verenigingsleven

Gemeente Velsen versterkt en ondersteunt de vrijwilligers en het verenigingsleven in Velsen. Daarbij worden verenigingen zo veel mogelijk gestimuleerd in hun zelfstandigheid.

In Velsen zijn veel vrijwilligers actief bij verenigingen en stichtingen. Zonder deze vrijwilligers zouden de verenigingen en stichtingen niet kunnen bestaan. Daarbij dragen zij bij aan het sociaal cohesie in Velsen op het gebied van cultuur en sport. Het gemeentelijk uitgangspunt is dat verenigingen en stichtingen zoveel mogelijk zelfstandig functioneren.

De inzet van vrijwilligers, ook binnen het verenigingsleven, is de afgelopen jaren veranderd. Hoewel blijkt dat steeds meer mensen zich vrijwillig inzetten, veranderen de voorwaarden waaronder mensen dit doen. Mensen willen zich steeds vaker voor een kortdurende periode inzetten als vrijwilliger. Daarbij vinden zij het belangrijk dat deze “klussen” duidelijk zijn afgebakend met een begin en eind. Langdurige inzet van dezelfde vrijwilligers op hetzelfde gebied is dus niet meer vanzelfsprekend en veelvoorkomend.

Om vrijwillige inzet optimaal te kunnen stimuleren is van belang rekening te houden met deze ontwikkelingen. Daarbij is continuïteit een belangrijk aspect. Het is immers van belang dat de uitvoering van de taken, ondanks de regelmatige wisselingen, toch niet in het gedrang komt.

Gemeente Velsen stimuleert het verenigingsleven door het:

- A. versterken van vrijwilligersorganisaties door hen te subsidiëren voor activiteiten op het gebied van deskundigheidsbevordering, het geven van informatie en

advies aan verenigingen en stichtingen, ondersteuning bij het vervullen van vacatures.

- B. afsluiten van een collectieve vrijwilligersverzekering;
- C. verlenen van kleine subsidies aan verenigingen ter ondersteuning aan het realiseren van doelstellingen op het gebied van participatie;
- D. verlichten van de administratieve lasten: voor burgers wordt het makkelijker gemaakt om evenementen te organiseren.

Thema 4: Stimuleren van wijkinitiatieven

Gemeente Velsen stimuleert de wijkinitiatieven, door burgers beter bekend te maken met de mogelijkheden.

De wijk is de natuurlijke plek waar mensen, naast het werk en het verenigingsleven elkaar ontmoeten. De contacten tussen burens kunnen variëren van: elkaar kennen, bij elkaar op bezoek komen, elkaar helpen en het gezamenlijk organiseren van activiteiten. Wijkinitiatieven kunnen de betrokkenheid van buurtbewoners bij hun leefomgeving vergroten. Een goede samenwerking is daarbij essentieel. Daarnaast dragen wijkinitiatieven veelal bij aan het bevorderen van contacten tussen buurtbewoners. Deze ideeën kunnen variëren van grote projecten tot kleinschalige initiatieven en samenwerking. Gemeenten Velsen vindt het belangrijk om initiatieven van burgers te ondersteunen en te stimuleren. Op dit moment wordt onderzoek gedaan naar een methode om burenhulp en inzet van ongeorganiseerde vrijwilligers te stimuleren. Dit onderzoek wordt IJmondiaal uitgevoerd. Het doel is het opzetten van een methode om vraag een aanbod op het gebied van burenhulp te faciliteren. In het onderzoek is aandacht voor de diverse groepen in de wijken. Deze ontwikkelingen kunnen leiden tot het breed interpreteren van de criteria voor de wijkinitiatieven.

Thema 5: Promoten en stimuleren van actief burgerschap

Gemeente Velsen promoot vrijwillige inzet en richt zich daarbij in eerste instantie op een breed publiek.

Vrijwilligers kiezen zelf of zij aan vrijwillige inzet willen doen, en zo ja bij welke organisatie. Verenigingen en stichtingen verrichten veel werk op het gebied van het promoten van vrijwillige inzet binnen en buiten de eigen gelederen. Voor het werven van vrijwilligers is een persoonlijke benadering vaak effectiever dan een algemene oproep. In het kader van het bevorderen van actief burgerschap draagt de gemeente Velsen hier een steentje aan bij.

Het Ministerie van VWS onderscheidt vier kernwoorden die bij het promoten van vrijwillige inzet van belang zijn: inspireren, verleiden, verbreden en waarderen.

Inspireren: Het doen van vrijwilligerswerk is een verrijking van je leven. Er zijn talloze voorbeelden te noemen die dit illustreren. Het zichtbaar maken van deze voorbeelden, kan burgers inspireren om vrijwilligerswerk te gaan doen, of in bredere zin, zich actief op te stellen als burger.

Verleiden: Het zichtbaar maken van inspirerende voorbeelden van vrijwilligerswerk (achteraf, na gedane arbeid) is niet de enige vorm om burgers te verleiden actief te worden. Ook het proactief, op een laagdrempelige en aantrekkelijke manier, verspreiden van kennis op welke gebieden burgers zichzelf kunnen ontplooien, kan hen verleiden om zich actief in te zetten.

Verbreiden: Voor sommige burgers heeft vrijwilligerswerk een oubollig imago. Het laten zien van andere, minder bekende maar net zo inspirerende voorbeelden, van vrijwilligerswerk, kan bij burgers de drempel verlagen om mee te doen. Voor organisaties in de hele breedte van het vrijwilligerswerk is het verspreiden van kennis over het georganiseerde ondersteuningsaanbod stimulerend.

Waarderen: Het is dus zaak de gehele breedte van het vrijwilligerswerk in het zonnetje te zetten en niet alleen de door de gemeente meest gewenste sectoren. De uitingen van waardering moeten dan ook niet alleen vanuit de gemeente komen, maar ook vrijwilligersorganisaties en ondersteuners hebben een rol in het waarderen van vrijwilligers en vrijwilligerswerk. Waardering van vrijwilligers heeft een bindende werking.

In de *Wmo-visie 2012-2015* is als uitgangspunt opgenomen dat het Wmo-beleid zich in eerste instantie richt op een breed publiek. Daar waar nodig richt het beleid zich op doelgroepen. In deze notitie sluiten wij hierop aan. De volgende specifieke groepen verdienen aandacht:

- **Senioren:** senioren die met pensioen gaan vertegenwoordigen een enorm sociaal kapitaal. De vraag is hoe dit kapitaal ten dienste van de samenleving benut kan worden. De gemeente gaat bezien hoe zij ouderen die met pensioen gaan proactief benaderd kunnen benaderen, met de vraag of zij iets kunnen betekenen voor de Velsense samenleving. Dit kan bijv. via Stichting Welzijn Velsen, of via andere kleine organisaties in Velsen.
- **Bedrijven:** Bedrijven zijn zich steeds meer bewust van hun rol in de samenleving. Steeds meer bedrijven doen aan maatschappelijk ondernemen. Bij deze bedrijven zit een enorme kennis en kunde. SWV wordt gevraagd om een platform te initiëren met daarin vertegenwoordiger(s) van het bedrijfsleven, de gemeente, verenigingen en stichtingen. Het doel van dit platform is het organiseren van beursvloeren. Tijdens een beursvloer wordt de vraag naar bepaalde diensten vanuit het maatschappelijk middenveld in contact gebracht met het sociaal kapitaal van het bedrijfsleven. Elke match heeft een bepaalde waarde. Bedrijven kunnen bijvoorbeeld een bijdrage leveren aan de deskundigheidsbevordering van verenigingen.

Bij het promoten van vrijwillige inzet is het belangrijk te realiseren dat mensen zich, voor wat betreft vrijwilligerswerk, minder makkelijk voor een langere tijd laten binden. Dit geldt overigens voor jong en oud. De promotie van de vrijwillige inzet zal dus in een breed perspectief gezet moeten worden, waarbij voldoende aandacht is voor kortdurende vrijwillige inzet.

Daarnaast is de vraagverlegenheid bij kwetsbare burgers een belangrijk aandachtspunt. Vragen om hulp is voor veel mensen niet vanzelfsprekend. Deze vraagverlegenheid speelt vooral bij kwetsbare mensen. Voor het vragen van hulp hebben zij dus een extra duwtje in de rug nodig. Het komt ook voor dat mensen het lastig vinden mensen in hun directe omgeving om hulp te vragen, maar er minder problemen mee hebben een vrijwilliger uit een andere wijk te vragen. Door mensen te sturen en te wijzen op de mogelijkheden wordt hun eigen kracht versterkt. Met als doel dat zij uiteindelijk zelf de weg vinden in het vragen om hulp en ondersteuning en daardoor zelfredzaam kunnen zijn.

Gemeente Velsen onderscheidt drie soorten activiteiten op het gebied van promotie:

- A. algemene activiteiten op het gebied van promotie;
- B. deskundigheidsbevordering van verenigingen op het gebied van promotie;
- C. initiatieven vanuit het bedrijfsleven op het gebied van maatschappelijk ondernemen
- D. methoden om burenhulp en actief burgerschap te bevorderen.

5. Financiële kader en verantwoording

Financiering

In de Wmo-visie “Samen aan de slag 2012-2015” wordt de Wmo metaforisch afgebeeld als een huis met zeven kamers. Zowel de diverse Wmo-kadernotities als de begroting 2014 van gemeente Velsen zijn gebaseerd op dit “Wmo-huis”. Zoals in hoofdstuk 3 in deze notitie is beschreven loopt het onderwerp vrijwillige inzet in Velsen als een rode draad door het gemeentebestuur. Dat betekent dat vrijwillige inzet ook een onderdeel vormt in diverse budgetten rondom de Wmo. Naast de diverse vastgestelde kadernotities en budgetten geldt een kaderstellend budget voor de activiteiten genoemd in deze notitie.

De notitie Vrijwillige inzet in Velsen richt zich onder andere op het versterken van wijkinitiatieven. Deze initiatieven kunnen een individueel- of wijkgericht karakter hebben. Thema 4 in deze notitie sluit daarmee goed aan op het budget wijkgerichte dienstverlening. Ten aanzien van dit budget is sprake van een meerjarige onderschrijving. Gezien de ontwikkelingen rondom vrijwillige inzet wordt per 2014 structureel een bedrag van € 20.000,- overgeheveld vanuit het budget wijkgerichte dienstverlening naar het budget stimulering vrijwilligers. Dit extra budget biedt mogelijkheden een impuls te geven aan de stimulering van vrijwillige inzet in de wijk. De budgetten bestaan, na overheveling van bovengenoemd bedrag, uit de volgende posten:

- stimulering vrijwilligerswerk: € 94.111,- (vrijwillige inzet) – programma 3
- wijkgerichte dienstverlening: € 50.000,- (wijkinitiatieven) – programma 7

Andere activiteiten die gerelateerd zijn aan vrijwillige inzet hebben hun oorsprong in beleidskaders en de gemeentelijke begroting die reeds door de gemeenteraad en/of het college zijn vastgesteld. Hierbij gaat het om de volgende activiteiten:

- o ontmoetingsactiviteiten (buurthuiswerk);
- o wonen Plusdiensten (haal- en brengdiensten);
- o kleine subsidies aan verenigingen;
- o cliëntondersteuning en mantelzorgondersteuning;
- o begeleiding;
- o sociale activering.

Project/pilot

Vanuit de Regionale Sociale Agenda (RSA) ontvingen de IJmond-gemeenten een provinciale subsidie voor de pilot Vrijwillige Inzet. Aanvrager is gemeente Heemskerk. Gemeente Velsen participeert in dit project.

De pilot richt zich op het ontwikkelen van een methode om vrijwillige inzet op buurtniveau te stimuleren en te ondersteunen. Het project is gesplitst in twee delen:

- deel 1 van het project betrof het onderzoeken van de mogelijkheden voor een methode zodat mensen elkaar eenvoudiger en sneller kunnen vinden en helpen. Dit deel van de pilot liep van februari 2013 tot oktober 2013. Voor dit eerste deel is een subsidie van € 50.000,- verstrekt.
- deel 2 van het project richt zich op de implementatie van een methode om vrijwillige inzet te vergroten, zoals een zogenaamde marktplaats waar vraag en aanbod rondom hulpvragen elkaar vinden. Dit deel van de pilot loopt van november 2013 tot februari 2015. De subsidie voor het tweede deel van de pilot bedraagt € 70.000,-.

- structureel wordt de implementatie en het gebruik van de genoemde methode naar rato per gemeente gefinancierd. Velsen financiert dit project vanuit het budget stimulering vrijwillige inzet.

Daarnaast is vanuit de RSA een provinciale subsidie ontvangen voor het bovenregionaal project "beleid en communicatie voor meer vrijwillige inzet". Een veertiental gemeenten in Zaanstreek-Waterland en IJmond participeren in het project dat zich richt op het ondersteunen van de kanteling in de Wmo door communicatie over vrijwillige inzet. Doel van de communicatie is "het stimuleren van vrijwillige inzet en burenhulp". Subsidieaanvrager is gemeente Zaanstad. Gemeente Velsen participeert in dit project.

Verantwoording

De gemeenteraad ontvangt jaarlijks een verantwoording over de uitgevoerde activiteiten in kamer 3 van de Wmo: Leefbaarheid, sociale cohesie en vrijwillige inzet (Welzijn nieuwe stijl).

In de tweejaarlijkse leefbaarheidsmonitor zijn de volgende indicatoren opgenomen:

- Het percentage Velsenaren dat actief is op het gebied van vrijwilligerswerk;
- Idem per sector (bijv. sport en recreatie, zorg en ondersteuning);
- De frequentie waarmee burgers aan vrijwilligerswerk doen.

Daarnaast verricht SWV tweejaarlijks een klanttevredenheidsonderzoek/ netwerkevaluatie over haar activiteiten op het gebied van vrijwillige inzet.

Bijlage 1 Uitwerking thema's

Thema 1: Vrijwillige inzet voor kwetsbare burgers

A. Stimuleren van vrijwillige inzet voor kwetsbare burgers

Interventie	▪ De vrijwilligersorganisatie bemiddelt bij het vinden van vrijwilligerswerk.▪ Burgers worden ondersteunt bij het doen van vrijwilligerswerk.▪ Stimuleren van samenwerking tussen formele en informele zorg (nieuw).▪ Verder ontwikkelen van het platform vrijwilligers in Velsen
Beleidskader	▪ Visie op maatschappelijke ondersteuning 2012-2015;▪ Kadernota Welzijn Nieuwe Stijl;▪ Notitie vrijwillige inzet.▪ Kadernota Integrale informatie, advies en cliëntondersteuning.
Uitvoering	▪ Subsidieverlening aan Stichting Welzijn Velsen (jaarlijks, regulier).▪ Bovenregionaal traject "Communicatietraject Wmo: een bovenregionale impuls".▪ IJmondiaal traject "Vrijwillige inzet in de wijk".▪ Ontwikkelen van een digitale sociale kaart (nieuw).

B. Het versterken van de informele zorg

Interventies	▪ Het realiseren van een platform waarbinnen verschillende organisaties op het gebied van informele zorg hun activiteiten op elkaar afstemmen. Afstemming kan bijvoorbeeld plaats vinden op het gebied van huisbezoeken en deskundigheidsbevordering van vrijwilligers (nieuw).▪ Het implementeren van een digitaal systeem waar vraag en aanbod op het gebied van vrijwillige inzet en informele zorg elkaar kunnen ontmoeten (nieuw).
Beleidskader	▪ Notitie Vrijwillige inzet▪ Nota Integrale, informatie, advies en cliëntondersteuning
Uitvoering	▪ Bovenregionaal project "Communicatietraject Wmo: een bovenregionale impuls".▪ IJmondiaal project "Vrijwillige inzet in de wijk".▪ Ontwikkelen van een digitale sociale kaart (nieuw).

Thema 2: Vrijwillige inzet door kwetsbare burgers

A. Sociale activering vanuit de bijstand of WW

Interventie	▪ De gemeente biedt uitkeringsgerechtigden met een onoverbrugbare afstand naar werk een sociaal activeringstraject aan. Met als doel dat de deelnemer zijn huis uit komt, onder de mensen komt en (structureel) deelneemt aan groepsactiviteiten. De deelnemer leert daarnaast zelfstandig te werken en doet

- vrijwilligerswerkvaardigheden op waarmee de afstand tot werk kan worden verkleind (nieuw).
 - Op basis van de Wet Werk en Bijstand is het college bevoegd om een tegenprestatie van uitkeringsgerechtigden te verlangen (nieuw).
- Beleidskader
- Participatiewet;
 - Beleidsregels re-integratie (2012) gemeente Velsen;
 - Rijksbeleid/UWV;
- Uitvoering
- Subsidieverlening/opdrachtverlening aan SWV (Onbenutte Kansen, Service Centrum Vrijwilligerswerk)

B. Stimuleren participatie vanuit de Wmo

- Interventie
- Het Service Centrum Vrijwilligerswerk bemiddelt voor kwetsbare burgers bij het vinden van vrijwilligerswerk;
 - Kwetsbare burgers krijgen begeleiding bij het doen van vrijwilligerswerk in buurthuizen;
- Beleidskader
- Visie op maatschappelijke ondersteuning 2012-2015;
 - Kadernota Welzijn Nieuwe Stijl;
 - Notitie vrijwillige inzet.
- Uitvoering
- Subsidieverlening aan Stichting Welzijn Velsen (jaarlijks, regulier).

C. Begeleiden van kwetsbare burgers met een indicatie

- Interventie
- Velsenaren met een indicatie voor begeleiding vanuit de AWBZ kunnen begeleiding krijgen bij het doen van vrijwilligerswerk. Het gaat hierbij onder andere om mensen met een psychiatrische of lichtverstandelijke handicap (nieuw binnen Wmo).
- Beleidskader
- Kadernota: Van zorg naar participatie
- Uitvoering
- Aanbieders op het gebied van begeleiding (aanbesteding / subsidieverlening door gemeente vanaf 2015)

Thema 3: Versterken van vrijwilligers en het verenigingsleven

A. Versterken van vrijwilligersorganisaties

- Interventie
- Bestuursleden van verenigingen en vrijwilligers volgen cursussen op diverse terreinen (deskundigheidsbevordering).
 - Het Service Centrum Vrijwilligerswerk biedt informatie en advies aan verenigingen (bijv. over fondsenwerving);
 - Het Service Centrum Vrijwilligers ondersteunt verenigingen bij het vullen van vrijwilligersvacatures;
 - Gemeente Velsen stimuleert samenwerking en kennisuitwisseling tussen organisaties op het gebied van vrijwilligers (nieuw).
- Beleidskader
- Nota Welzijn Nieuwe Stijl;
 - Notitie Vrijwillige inzet.
- Uitvoering
- Subsidieverlening door de gemeente Velsen.
 - Bovenregionaal project "Communicatietraject Wmo: een bovenregionale impuls".

- IJmondiaal project “Vrijwillige inzet in de wijk”.
- Ontwikkelen van een digitale sociale kaart (nieuw).

B. Financiële tegemoetkoming om doelstellingen te realiseren

Interventie	▪ Verenigingen kunnen een aanvraag indienen voor een kleine subsidie. Beleidsdoelstellingen op het gebied van sport, participatie en amateurkunst worden met deze subsidie gerealiseerd.
Beleidskader	▪ Nota Welzijn Nieuwe Stijl; ▪ Verordening sportsubsidies; ▪ Beleidsregel Subsidiëring Maatschappelijke Participatie; ▪ Beleidsregel Subsidiëring Amateurkunst.
Uitvoering	▪ Subsidieverlening door de gemeente Velsen.

C. Administratieve lastenverlichting bij organisatie van evenementen

Interventie	▪ De gemeente stelt kosteloos dranghekken en/of nutsvoorzieningen beschikbaar voor (gesubsidieerde) evenementen (nieuw).
Beleidskader	▪ Legesverordening Velsen.
Uitvoering	▪ Gemeente Velsen.

Thema 4: Stimuleren van wijkinitiatieven

A. Het stimuleren van wijkinitiatieven

Interventies	▪ Meer bekendheid geven aan de mogelijkheid een wijkinitiatief in te dienen. ▪ Het implementeren van een digitaal systeem waar vraag en aanbod op het gebied van vrijwillige inzet en informele zorg elkaar kunnen vinden (nieuw).
Beleidskader	▪ Notitie vrijwillige inzet
Uitvoering	▪ Gebruik en promotie van de website www.verbeterdebuurt.nl om een impuls te geven aan het ontstaan en indienen van wijkinitiatieven. ▪ Subsidieverlening door gemeente Velsen aan Stichting Welzijn Velsen.

Thema 5: Promoten en stimuleren van actief burgerschap

A. Activiteiten op het gebied van promotie

Interventies	▪ Stimuleren van het leveren van een bijdrage NL-Doet; ▪ Proactief benaderen van ouderen om vrijwilligerswerk te doen. ▪ Op de gemeentelijke informatiepagina aandacht besteden aan Velsense helden op het gebied van vrijwillige inzet; ▪ Uitspreken van waardering ten aanzien van vrijwilligers; ▪ Bieden van faciliteiten voor vrijwilligers zoals een collectieve vrijwilligersverzekering.
Beleidskader	▪ Notitie Vrijwillige inzet;

- Uitvoering
 - Nota Integrale, informatie, advies en cliëntondersteuning.
 - Subsidieverlening door gemeente Velsen aan Stichting Welzijn Velsen;
 - Gemeentelijke informatiepagina (Jutter/Hofgeest).
 - Bovenregionaal project “Communicatietraject Wmo: een bovenregionale impuls”.
 - IJmondiaal project “Vrijwillige inzet in de wijk”.
 - Ontwikkelen van een digitale sociale kaart (nieuw).

B. Deskundigheidsbevordering

- Interventies
 - Deskundigheidsbevordering voor verenigingen op het gebied van het promoten van vrijwillige inzet.
- Beleidskader
 - Notitie Vrijwillige inzet;
 - Nota Integrale, informatie, advies en cliëntondersteuning
- Uitvoering
 - IJmondiaal project ter stimulering van buurthulp

C. Maatschappelijk ondernemen

- Interventies
 - Initiatieven op het gebied van maatschappelijk ondernemen door bedrijven (beursvloer) worden op basis van cofinanciering ondersteund (nieuw).
- Beleidskader
 - Notitie Vrijwillige inzet.
- Uitvoering
 - Subsidieverlening door gemeente Velsen aan Stichting Welzijn Velsen.